අලගද්දූපම සූත්‍රය

සර්පයා සහ පහුර උපමා කරගත් දෙසුම:
ධර්මය නිවැරදිව ග්‍රහණය කරගැනීමේ මාර්ගය

NotebookLM

භයානක මිථ්‍යා දෘෂ්ටියක්

සැවැත් නුවර ජේතවනයේදී, ගද්ධබාධිපුබ්බ නම් වූ අරිට්ඨ භික්ෂුවට ධර්මය පිළිබඳව බරපතල වැරදි වැටහීමක් ඇති විය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ ධර්මය මෙන්න මේ විදිහටයි මම දන්නෙ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නිවන් අවබෝධයට බාධා පිණිස පවතින අන්තරායදායක දේවල් කියා දීලා තියෙනවා නෙව. එහෙත් ඒ අන්තරායදායක දේවල් අප අතින් සිදුවුනාට කිසි අන්තරායක් වෙන්න ඉඩක් නෑ.

NotebookLM

සංඝයාගේ මැදිහත්වීම සහ අරිට්ඨගේ මුරණ්ඩුකම

අනෙක් භික්ෂූන් වහන්සේලා අරිට්ඨගේ දෘෂ්ටිය නිවැරදි කිරීමට උත්සාහ කළහ. ඔවුන් මෙසේ පැවසූහ:

'ආයුෂ්මත් අරිට්ඨ, ඔය කතාව නම් කියන්න එපා! භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අහුතයෙන් චෝදනා කරන්න එපා! භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ආකාරයෙන් මේ නිවන් මගට අන්තරායකර දේවල් වදාරලා තියෙනවා. ඒවා කෙනෙකු අතින් සිදුවුනොත් එය නිවන් මගට අන්තරායක් ම යි.'

එහෙත්, අරිට්ඨ භික්ෂුව සිය මතය දැඩිව අල්ලාගෙන සිටියේය. ඔහුව නිවැරදි කිරීමට අපොහොසත් වූ භික්ෂූන්, මේ කාරණය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කළහ.

NotebookLM

හිස් මනුස්සයෝ!

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිළිතුර

අරිට්ඨ භික්ෂුව කැඳවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔහුගේ දෘෂ්ටිය තහවුරු කරගත් පසු මෙසේ තරවටු කළහ:

‘හිස් මනුස්සයෝ, මං ඔය විදිහේ ධර්මයක් කාට නම් කියල තියෙන බවක් ද ඔබ දන්නෙ? හිස් මනුස්සයෝ, නිවන් මගට අන්තරායකර දේවල් අන්තරායදායක ම යි කියල මං නොයෙක් අයුරින් කියා දීල නැද්ද?’

කාමයන් පිළිබඳ උපමා

ඇට සැකිල්ලක්

මස් වැදැල්ලක්

ගිනි අඟුරු වලක්

නින්දේ දුටු සිහිනයක්

ණයට ගත් දෙයක්

භයානක සර්පයෙකුගේ හිස

NotebookLM

ධර්මය වැරදියට ගැනීම: වලිගයෙන් ඇල්ලූ සර්පයෙකු මෙනි

පින්වත් මහණෙනි, ඇතැම් හිස් මිනිස්සු ධර්මය ඉගෙන ගන්නේ වාද විවාද කිරීමේ අදහසිනි. ඔවුන් ධර්මයේ අර්ථ ප්‍රඥාවෙන් විමසන්නේ නැත. ඔවුන් ධර්මය වැරදි විදිහට අල්ලාගත් නිසා එය බොහෝ කාලයක් දුක් පීඩා පිණිස පවතී.

එය සර්පයෙකු අවශ්‍ය පුද්ගලයෙකු, සර්පයෙකු දැක, ඔහුගේ කඳෙන් හෝ වලිගෙන් අල්ලාගත්තාක් මෙනි. එවිට ඒ සර්පයා ආපසු හැරී ඔහුගේ අතට හෝ සිරුරට දෂ්ට කරයි. ඒ හේතුවෙන් ඔහු මරණයට හෝ මාරාන්තික දුකට පත්වේ. එයට හේතුව සර්පයාව වැරදි ලෙස ඇල්ලීමයි.

NotebookLM

ධර්මය නිවැරදිව ගැනීම: හිසින් ඇල්ලූ සර්පයෙකු මෙනි

පින්වත් මහණෙනි, කුලපුත්‍රයින් ධර්මය ඉගෙන ගෙන එහි අර්ථ නුවණින් විමසයි. වාද විවාද පිණිස ධර්මය ඉගෙන නොගනී. යහපත් ලෙස අල්ලාගත් ඒ ධර්මය ඔවුන්ට බොහෝ කලක් හිත සුව පිණිස හේතුවේ.

එය සර්පයෙකු අවශ්‍ය නුවණැති පුද්ගලයෙකු, එළු කුරයක හැඩැති දණ්ඩකින් සර්පයාව තද කර, ඔහුගේ ගෙලෙන් හොදින් අල්ලාගත්තාක් මෙනි. එසේ කළ විට, ඒ පුද්ගලයා මරණයට හෝ මාරාන්තික දුපට පත් නොවේ. එයට හේතුව සර්පයාව නියම විදිහට අල්ලා ගැනීමයි.

NotebookLM

පහුරේ උපමාව: ධර්මය යනු එතෙර වීම පිණිසයි

දුර ගමනක් යන මිනිසෙකුට විශාල ජලාශයක් හමුවේ. මෙගෙඩ භයානක වන අතර එගෙඩ සුරක්ෂිතය. එතෙර වීමට පාලමක් හෝ නැවක් නැත. එබැවින් ඔහු දර, කොළ අතු එක් කොට පහුරක් සාදාගෙන, එයින් වීරිය කොට සුවසේ එතෙර වේ.

මෙගොඩ
දුක සහ
සංසාරය

පහුර
ආර්ය අෂ්ඨාංගික
මාර්ගය (ධර්මය)

එගොඩ
නිර්වාණය

NotebookLM

එතෙර වූ පසු පහුර පවා අත්හළ යුතුය

‘මේ පහුර මට බෙහෙවින් උපකාරී වීය. දැන් මම මෙය ඔළුවේ හෝ කරේ තබාගෙන යා යුතුද?’
නැත. නුවණැති පුද්ගලයා කරන්නේ පහුර ගොඩ දමා හෝ වතුරේ පා කර හැර තම ගමන යාමයි.

පින්වත් මහණෙනි, මා විසින් ධර්මය දේශනා කරන ලද්දේ පහුරක් උපමා කරගෙනය. එතෙර වීම පිණිසයි, ග්‍රහණය කරගැනීමට නොවෙයි. මා දෙසූ ධර්මය අවබෝධ කරගන්නා ඔබ විසින් ඒ ධර්මයන් පවා අත්හළ යුතුයි. එසේ නම්, අධර්මය ගැන කවර කතාද?

NotebookLM

සියලු බැඳීම් වල මූලය: ‘මම’ සහ ‘මගේ’ යන දෘෂ්ටිය

සියලු දෘෂ්ටි සහ ඇලීම් හටගන්නේ ස්කන්ධයන් වැරදි ලෙස තේරුම් ගැනීමෙනි. අශ්‍රාවකයා පෘථග්ජනයා මෙසේ සිතයි:

රූපය (Form)
මේක මගේ, මේ මම, මේ මගේ ආත්මය

වේදනාව (Feeling)
මේක මගේ, මේ මම, මේ මගේ ආත්මය

වේදනාව (Feeling)
මේක මගේ, මේ මම, මේ මගේ ආත්මය

සඤ්ඤාව (Perception)
මේක මගේ, මේ මම, මේ මගේ ආත්මය

සංස්කාර (Formations)
මේක මගේ, මේ මම, මේ මගේ ආත්මය

විඤ්ඤාණය (Consciousness)
මේක මගේ, මේ මම, මේ මගේ ආත්මය

NotebookLM

නොහික්මුණු පුද්ගලයා සහ ආර්ය ශ්‍රාවකයා

අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා (The Uninstructed Person)

රූපය, වේදනාව, සඤ්ඤාව, සංස්කාර, සහ විඤ්ඤාණය ‘මගේ’ ය, ‘මේ මම’ ය, ‘මේ මගේ ආත්මය’ යැයි සළකයි.

ලෝකය හා ආත්මය නිත්‍ය, ස්ථිර, සදාකාලික යැයි දෘෂ්ටියක් ගනී.

යමක් නැතිවී යනවිට ශෝක කරයි, තැති ගනී.

ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා (The Noble Disciple)

රූපය, වේදනාව, සඤ්ඤාව, සංස්කාර, සහ විඤ්ඤාණය ‘මගේ නොවේ’, ‘මේ මම නොවේ’, ‘මේ මගේ ආත්මය නොවේ’ යැයි යථා පරිදි දකියි.
එවන් දෘෂ්ටියක් පවා ‘මගේ නොවේ’, ‘මේ මම නොවේ’, ‘මේ මගේ ආත්මය නොවේ’ යැයි අවබෝධයෙන් දකියි.

යමක් නැතිවී යනවිට තැති ගැනීමක් ඇති නොවේ.

NotebookLM

පංචස්කන්ධයේ යථා ස්වභාවය

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක් එක් ස්කන්ධය පිළිබඳව භික්ෂූන්ගෙන් මෙසේ විමසූහ:

ප්‍රශ්නය	පිළිතුර
‘රූපය (වේදනාව, සඤ්ඤාව, සංස්කාර, විඤ්ඤාණය) නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද?’	‘ස්වාමීනී, අනිත්‍යයි.’
‘යමක් අනිත්‍ය නම්, එය දුකක් ද සැපක් ද?’	‘ස්වාමීනී, දුකයි.’
‘යමක් අනිත්‍ය නම්, දුක නම්, වෙනස් වන ස්වභාවයෙන් යුතු නම්, ‘මේක මගේ, මේ මම, මේ මගේ ආත්මය’ යැයි සළකන එක සුදුසු ද?’	‘ස්වාමීනී, එය සුදුසු නැහැ.’

ඒ නිසා, අතීත, වර්තමාන, අනාගත සියලු රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංස්කාර, විඤ්ඤාණ ‘මේ මගේ නොවේ, මේ මම නොවේ, මේ මගේ ආත්මය නොවේ’ යැයි ප්‍රඥාවෙන් දැකිය යුතුය.

අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම

අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම

අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම

අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම

අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම

NotebookLM

කෙලෙස් බර බිම තැබූ උත්තමයා

පංච උපාදානස්කන්ධයෙන් කළකිරී, එයින් මිදුණු භික්ෂුව ‘මම නිදහස් වුදනා’ යැයි අවබෝධ කරගනී. ඔහුට මෙසේ කියනු ලැබේ:

අවිද්‍යාව නැමැති දොර අගුල් කඩා දාපු කෙනා

කර්මය නැමැති දිය අගල සුනුවිසුණු කරපු කෙනා

තෘෂ්ණාව නැමැති ගල් කණුව ගලවපු කෙනා

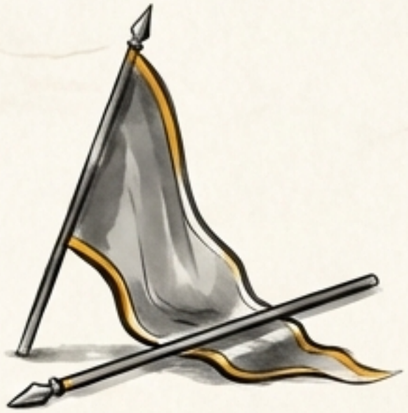

මාන්නය නැමැති කොඩිය බිම දාපු කෙනා

කෙලෙස් බර වීසිකරපු කෙනා

NotebookLM

නිර්වාණ මාර්ගයේ ප්‍රතිඵල

මැනවින් දේශනා කරන ලද මේ ධර්මය තුළ, සාහකයෝ විවිධ මට්ටමේ විමුක්තියක් අත්කර ගනිති.

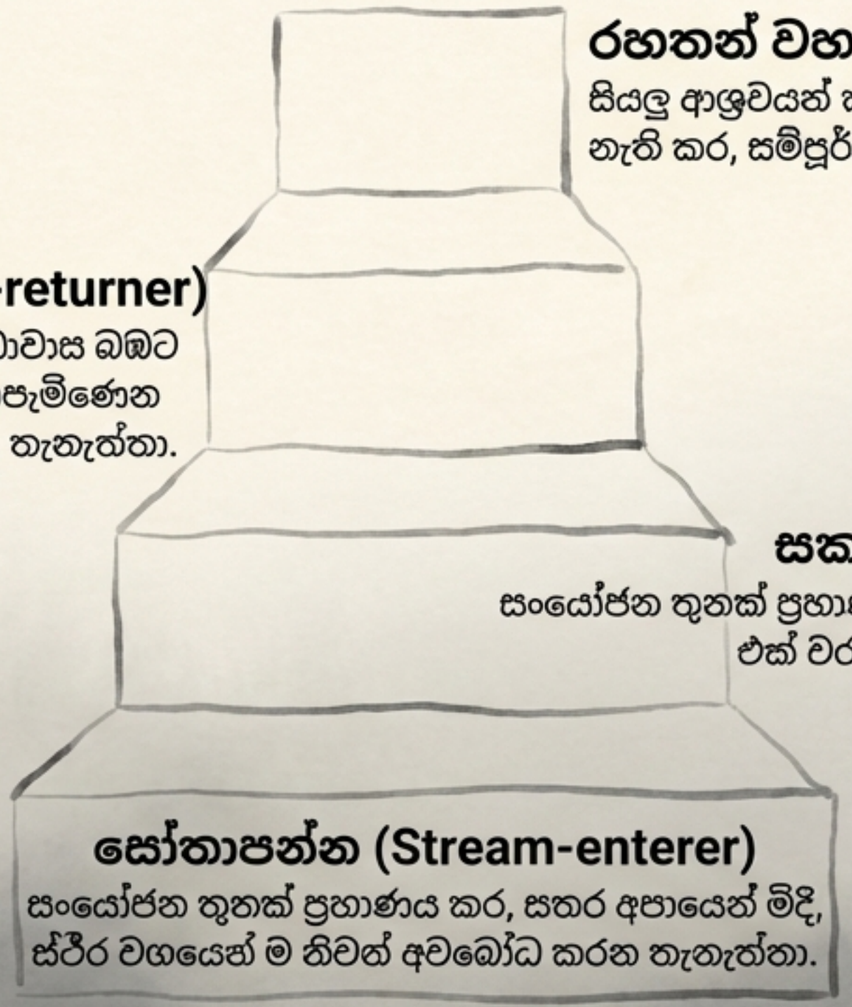

රහතන් වහන්සේ (Arahant)

සියලු ආශ්‍රවයන් ක්ෂය කර, කළ යුතු දේ කර, භව බන්ධන නැති කර, සම්පූර්ණයෙන් ම දුකින් නිදහස් වූ උත්තමයා.

අනාගාමී (Non-returner)

ඕරම්භාගිය සංයෝජන පහ ප්‍රහාණය කර, සුද්ධාවාස බඹට ඉපිද පිරිනිවන් පාන, නැවත මේ ලෝකයට නොපැමිණෙන තැනැත්තා.

සකදාගාමී (Once-returner)

සංයෝජන තුනක් ප්‍රහාණය කර, රාග, ද්වේෂ, මෝහ තුනී කර, මේ ලෝකයට එක් වරක් පමණක් පැමිණ දුක කෙළවර කරන තැනැත්තා.

සෝතාපන්න (Stream-enterer)

සංයෝජන තුනක් ප්‍රහාණය කර, සතර අපායෙන් මිදී, ස්ථිර වශයෙන් ම නිවන් අවබෝධ කරන තැනැත්තා.

NotebookLM

නිවැරදිව ගත් ධර්මය හිත සුව පිණිස පවතී

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළහ:
‘පින්වත් මහණෙනි, යමක් ඔබට අයිති නැත්නම්, ඒ අයිති නැති දේ අතහරින්න. ඒක ඔබට ප්‍රහාණය වුණු විට බොහෝ කාලයක් හිත සුව පිණිස පවතීවි.’

රූපය, වේදනාව, සඤ්ඤාව, සංස්කාර, විඤ්ඤාණය ඔබට අයිති නැත.

ධර්මය යනු වැරදි අතට පත් වූ විට භයානක ආයුධයකි. නමුත් නිවැරදිව වටහා ගත් විට, එය සසරින් එතෙර කරවන ජීවිතාරක්ෂක පහුරකි. එය අයිති කරගත යුතු වස්තුවක් නොව, ගමන් කළ යුතු මාර්ගයකි - දුකින් මිදී පරම නිදහස කරා යන ගමනකි.

NotebookLM

මූලාශ්‍රය

සූත්‍රය: අලගද්දූපම සූත්‍රය (මජ්ඣිම නිකාය 22)

ඉදිරිපත් කිරීම: Presentation Design Co.

සබැඳිය: SuttaCentral.net

NotebookLM